

Hippe moslimmode in zuurstokkleurtjes doet Zeeman verbleken!

Nieuw Bos en Lommerplein heeft 'etnisch ondernemerschap' tot kunst verheven

Op 18 maart heeft er een NRW-lunchbijeenkomst op locatie plaatsgevonden. Het compleet vernieuwde Bos en Lommerplein in de gelijknamige wijk van Amsterdam werd bezocht. 'Etnisch ondernemerschap' was het thema. Me dunkt dat er hiervoor geen betere plek kon worden uitgezocht dan dit door AM ontwikkelde winkelcentrum. Waarin het stadsdeel ook een belangrijke rol speelde. En waar je tot de conclusie komt dat de toekomst van oude stadswijken niet altijd somber hoeft te zijn. Degelijke presentaties van de heer Mathijssen van AM, de heer Timmer van het Stadsdeel Bos en Lommer, een harts-tochtelijk betoog van de heer Kumcu van Stichting Annifer én een uitgebreide rondleiding door het winkelcentrum hebben mij overtuigd van dit feit. Het is goed toeven in het winkelcentrum. Voor allochtonen én autochtonen!

DOOR HANS VAN TELLINGEN (*)

Bos en Lommer lag aan het begin van de voorgaande eeuw al op de tekentafel. In de jaren dertig tot vijftig is het stadsdeel ontwikkeld. De wijk is opgezet als volkswijk met vrijwel alleen sociale huurwoningen. Op een centrale plek zou dan ooit een echt stadsdeelcentrum verrijzen. Dat laatste kwam er niet van. De ring A10 doorkruiste het stadsdeel, dat daardoor een gefragmenteerd karakter kreeg. Winkelvoorzieningen in het oostelijke deel bevonden zich met name aan de Bos & Lommerweg en op het Gulden Winckelplantsoen, waar tot een paar jaar geleden twee 'reguliere' supermarkten (Vomar en Albert Heijn) én een Turkse supermarkt (Göreme) gevestigd waren. Daarnaast was er een markt, die in de loop der jaren een steeds meer gemixt karakter kreeg van autochtone marktlooplied en allochtone marktlieden. Strabo heeft in 1999 en 2000 twee nulmetingen verricht voorafgaande aan de complete renovatie en uitbreiding van het Gulden Winckelplantsoen (nu dus 'gewoon' Bos en Lommerplein geheten). Ook toen al bleek er sprake te zijn van een levendig en gezond economisch functioneren van het winkelcentrum (dat die naam eigenlijk niet mocht dragen) én de markt. In potentie viel hier dus veel te bereiken.

Voor het overige kwam het stadsdeel Bos en Lommer (of beter: het aangrenzende 'De Baarsjes') vaak negatief in het nieuws. Rellen tussen autochtone en allochtone bevolkingsgroepen kwamen voor. Waarbij een aantal malen de politie hardhandig tussenbeide kwam. Bos en Lommer stond mede symbool voor mislukte integratie, een thema dat ons allen de laatste jaren sterk bezighoudt. Het aandeel allochtonen groeide dan ook snel, van een paar procent in de jaren zeventig tot bijna 70% eind jaren negentig. Het tij is echter al een tijdje gekeerd. Bos en Lommer kwam onlangs ook positief in het nieuws. Door bijvoorbeeld de spontane Turkse volksfeesten, waaraan de autochtonen ook met graagte meededen, nadat Turkije zich op het WK Voetbal in 2002 plaatste voor de halve finale (en uiteindelijk derde werd). Daarnaast is een proces van 'gentrification' op gang gebracht, waardoor de wijk een gemixter en evenwichtiger karakter krijgt. Gentrification houdt in dit geval in, dat corporatiewoningen worden gerenoveerd en vergroot (twee kleine woningen worden samengetrokken tot één grote), daarna worden verkocht ('uitgepond') en dat de jonge, creatieve, aanstormende middenklasse (zowel 'wit' als met een 'kleurtje') zich in de wijk vestigt of daar juist blijft als een nieuwe stap in de wooncarrière is aangeboden.

Wat dus op dit moment rest, is een wijk in ontwikkeling met een zeer gemengde bevolking, die niet alleen maar armlastig is. Een dergelijke wijk heeft een kloppend hart nodig. Het nieuwe Bos en Lommerplein voldoet uitstekend aan dit streven. Moderne kantoren (die over de A10 zijn geplaatst), nieuwbouw van middenklassewoningen, een nieuw stadsdeelkantoor, een brug die de twee delen van Bos en Lommer eindelijk goed verbindt én (als vaandeldrager) een uitstekend winkelcentrum. Waar de markt vier keer per week op het plein staat, waar het altijd druk is, waar de winkelbranchering een waarlijk mix vormt van autochtoon en allochtoon en waar de verschillende bevolkingsgroepen elk iets van hun gading kunnen krijgen. Consumenten

en ondernemers zijn tevreden (zo blijkt uit onlangs door Strabo uitgevoerd onderzoek in het kader van de jurering voor de NRW Jaarprijs). Uiteraard is er wel de onvermijdelijke Blokker gevestigd. En een Zeeman en (what's in a name) een Hans Textiel. Ook zijn beide 'gewone' supermarkten Albert Heijn en Vomar teruggekeerd. Maar er is ook sprake van echt etnisch ondernemerschap. Zoals de teruggekeerde Turkse supermarkt Göreme, een goede islamitische slagerij, een Turks restaurant, een etnische juwelier en een niet-westers reisbureau. Klap op de vuurpijl is echter de winkel Manzara. Hier kun je echt spreken van hippe, soms behoorlijk uitdagende moslimmode in zuurstokkleurtjes. Waarbij de Zeeman, waar de traditionele allochtone bevolking soms nog hun kleding koopt, verbleekt.

Het Bos en Lommerplein: een oplossing voor onze maatschappelijke problemen? Misschien gaat dat nog een beetje ver. Maar: het is niet alleen maar kommer en kwel in Nederland. Het Bos en Lommerplein getuigt hiervan! ■

(*) Drs. Hans P. van Tellingen is algemeen directeur van Strabo bv, Bureau voor Ruimtelijk Marktonderzoek, www.strabo.nl.

De markt draagt wezenlijk bij aan het succes van het winkelcentrum Bos en Lommerplein.